

Sygn. akt III CZ 32/07

POSTANOWIENIE

Dnia 13 września 2007 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Marian Kocon (przewodniczący)

SSN Krzysztof Pietrzykowski (sprawozdawca)

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z wniosku K.M. o wyłączenie sędziów Sądu

Rejonowego w B. i sędziów Sądu Okręgowego w T.

w sprawie z wniosku M.M.

przy uczestnictwie K. M., K.M. i E. K.

o uzupełnienie działu spadku,

po rozpoznaniu w Izbie Cywilnej na posiedzeniu niejawnym

w dniu 13 września 2007 r.,

zażalenia uczestniczki K. M. na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 27 kwietnia 2007 r.,

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 27 kwietnia 2007 r. oddalił wniosek K.M. o wyłączenie sędziów Sądu Rejonowego w B. i sędziów Sądu Okręgowego w T. w sprawie z wniosku M.M. z udziałem K. M., K.M. i E. K. o uzupełnienie działu spadku, sygn. akt I Ns .../06.

Wnioskodawczynie w zażaleniu na postanowienie Sądu Apelacyjnego zarzuciła naruszenie art. 325 i art. 328 § 2 w związku z art. 13 § 2 k.p.c., art. 233 § 1 w związku z art. 13 § 2 k.p.c. oraz art. 49 i art. 52 § 2 w związku z art. 13 § 2 k.p.c. przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, a także inne istotne uchybienia procesowe, w tym brak pouczenia K. M. o środku odwoławczym oraz niedopuszczalną tożsamość uzasadnień postanowień [...], a w szczególności pominięcie lub przeinaczenie sformułowań zawartych we wniosku o wyłączenie oraz jego uzupełnieniu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zarzut naruszenia art. 325 i 328 § 2 w związku z art. 13 § 2 k.p.c. jest niezasadny. Wprawdzie Sąd Apelacyjny nie wskazał w sentencji postanowienia imion i nazwisk wszystkich sędziów, których dotyczył wniosek (podał te dane dopiero w uzasadnieniu), jednak nie można z tego wywodzić, że w sentencji brak konkretyzacji przedmiotu rozstrzygnięcia. Niewątpliwie przedmiot ten został dostatecznie skonkretyzowany, rozstrzygnięto bowiem o oddaleniu wniosku o wyłączeniu sędziów Sądu Rejonowego w B. i sędziów Sądu Okręgowego w T. Należy także podnieść, że nietrafny jest zarzut, iż uzasadnienie postanowienia nie spełnia wymagań stawianych w art. 328 § 2 (stosowanego w sprawie w związku z art. 361 i w związku z art. 13 § 2 k.p.c.). Treść uzasadnienia jednoznacznie wskazuje, jakie były motywy oddalenia wniosku.

Nie zasługuje na uwzględnienie drugi z zarzutów dotyczący naruszenia art. 233 § 1 w związku z art. 13 § 2 k.p.c. W zażaleniu nie wskazano, które dowody zostały przez Sąd ocenione z naruszeniem zasad oceny dowodów, określonych w przepisach art. 233 § 1 k.p.c. Na pewno potwierdzeniem tezy o istnieniu podstaw do wyłączenia Sędziów Sądu Rejonowego i Sądu Okręgowego nie są załączone do wniosku kopie lub odpisy orzeczeń, które wnioskodawczynie uznaje za niekorzystne

dla siebie lub wadliwe. Wbrew jej twierdzeniom, nie uzasadnia wniosku o wyłączenie sędziego także treść rozmowy rzekomo przypadkowo nagranej telefonem komórkowym. Przeciwnie, treść tej rozmowy w wymowny sposób świadczy o zachowaniu wnioskodawczynie wobec sędziego, o którego wyłączenie następnie wniosła. Należy wskazać, że podniesione w zażaleniu uchybienia w toku postępowania (nawet w razie prawdziwości tego zarzutu, czego, wbrew twierdzeniom wnioskodawczynie, w żaden sposób nie wykazano) nie stanowią podstawy do wyłączenia sędziego. Pogląd taki wypowiedział Sąd Najwyższy m. in. w postanowieniach z dnia 11 lutego 2000 r., I CO 79/99, z dnia 3 września 2003 r., II CO 11/03 i z dnia 6 listopada 2002 r., III CO 8/02.

Nietrafny jest także zarzut dotyczący błędnej wykładni i niewłaściwego zastosowania art. 49 i 52 § 2 k.p.c. Całkowicie bezpodstawne jest twierdzenie, że w sprawie o wyłączenie sędziego (oraz wyłączenie innego sędziego od orzekania o wyłączeniu danego sędziego), sędziowie objęci wnioskiem są w istocie, obok wnioskodawcy i stron procesowych, quasi-stronami postępowania. Wadliwość tej tezy jest oczywista na tle przepisów postępowania określających podstawy i tryb wyłączenia sędziego. Próba wykazania, że sędzia, którego wniosek dotyczy, staje się quasi-stroną postępowania, świadczy o wadliwym rozumieniu przez wnioskodawczynię istoty postępowania o wyłączenie sędziego.

Bezpodstawne są podniesione w zażaleniu twierdzenia podważające znaczenie złożonych przez sędziów wyjaśnień i podnoszące naruszenie w związku z tym zarówno art. 52 § 1, jak i art. 233 § 1 k.p.c. Zasadniczo nietrafne jest także oczekiwanie innego sposobu i zakresu wyjaśnień sędziów objętych wnioskiem o wyłączenie w sytuacji, w której, zdaniem sędziego, między nim a jedną ze stron lub jej przedstawicielem zachodzi stosunek osobisty tego rodzaju, że mogłby wywołać wątpliwości co do jego bezstronności. Oznaczałoby to obciążenie sędziów swoistym dowodem na okoliczność negatywną, to znaczy koniecznością wykazywania, że nie zachodzą okoliczności wymienione w art. 49 k.p.c. Nie można pomijać, że sędzia ma zagwarantowaną w art. 49 k.p.c. możliwość zgłoszenia żądania wyłączenia. Jeżeli więc stwierdzi, że zachodzą wątpliwości do jego bezstronności, może w każdym czasie zażądać wyłączenia go z dalszego rozpoznania sprawy.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że rozstrzygająca o zasadności wniosku o wyłączenie sędziego jest treść jego oświadczenia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 marca 2004 r., I CZ 15/04). Także w postanowieniach z dnia 20 listopada 2001 r., III CO 7/01, z dnia 20 listopada 2001 r., III CO 8/01, oraz z dnia 6 listopada 2002 r., III CO 7/02, Sąd Najwyższy wyraził zapatrywanie, że o zasadności wyłączenia sędziego z przyczyn określonych w art. 49 k.p.c. rozstrzygające są wyjaśnienia sędziego, którego wniosek dotyczy. Wprawdzie w kilku postanowieniach wskazano na potrzebę szerszego ustosunkowania się przez sędziego w swych wyjaśnieniach do zarzutów strony wnoszącej o wyłączenie sędziego, ale takie szersze wyjaśnienie może mieć miejsce w razie podania skonkretyzowanych zarzutów zachowania mającego świadczyć o wątpliwościach co do bezstronności sędziego. Nie spełniają tego wymagania twierdzenia zamieszczone w zażaleniu i załączniki złożone do wniosku o wyłączenie.

Zarzut „także innych istotnych uchybień procesowych” dotyczy nie postanowienia Sądu Apelacyjnego, ale czynności podjętych po wydaniu tego postanowienia, a konkretnie – braku pouczenia o możliwości złożenia zażalenia. Ponadto, nawet w razie prawdziwości tego zarzutu – choć wnioskodawczyni ma profesjonalnego pełnomocnika i zapewne Sąd nie pouczył jej z tego powodu – nie budzi wątpliwości, że prawo wnioskodawczyni do wniesienia zażalenia nie doznało w niniejszej sprawie uszczerbku, skoro wniosła ona zażalenie do Sądu Najwyższego.

Zażalenie podlegało więc oddaleniu na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 2 i 3 k.p.c.